

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. Концептуальні напрямки розвитку вищої освіти в Україні.
2. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти.
3. Педагогіка вищої школи. Категорійно-понятійний апарат.
4. Методи психолого-педагогічних досліджень.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

З метою реалізації стратегічного курсу України на інтеграцію до Європейського Союзу, Указами Президента України затверджена Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу.

Основними напрямками культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції визначено впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці і техніці, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС.

ЗДІЙСНЕННЯ ДАНОГО ЗАВДАННЯ ПЕРЕДБАЧАЄ

взаємне зняття будь-яких принципів, на відміну від технічних, обмежень на контакт і обміни, поширення інформації;

здійснення спільних наукових, культурних, освітніх та інших проектів;

залучення українських вчених та фахівців до загальноєвропейських програм наукових досліджень.

Стратегічні напрямки розвитку вищої освіти визначені Конституцією України, Законами України „Про освіту”, „Про вищу освіту”, указами Президента України.

Основною метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, оновлення змісту освіти та організації навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ:

- особистісна орієнтація вищої освіти;
- створення для громадян рівних можливостей у здобутті вищої освіти;
- постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу;
- запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій;
- інтеграція вітчизняної вищої освіти до європейського та світового освітніх просторів.

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦИХ НАПРЯМІВ ПЕРЕДБАЧАЄ НАСТУПНІ ЗАХОДИ:

- перехід до ступеневої системи підготовки фахівців;
- формування мережі вищих навчальних закладів, яка за формами, програмами, термінами навчання і джерелами фінансування задовольняла б інтересам особи та потребам кожної людини і держави в цілому;
- підвищення освітнього і культурного рівня суспільства, створення умов для навчання на протязі всього життя;
- збереження і примноження національних освітніх традицій.

ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- 1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя;
- 2) доступності вищої освіти;
- 3) незалежності здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів);

4) міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи;

5) наступності процесу здобуття вищої освіти;

6) державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності;

7) державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

8) сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти;

9) відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

СТАТТЯ 3.

Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти

ОСНОВНА КОНЦЕПЦІЯ -

участь вищої освіти України у Болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не втрату кращих традицій і зниження національних стандартів якості.

Спроби надати вищій школі загальноєвропейського характеру розпочалися у 50-і роки ХХ століття з підписання Римської угоди, Лісабонської конвенції (1997), Сорбонської декларації (1998).

Болонська конвенція стала основою для розвитку Болонського процесу. Вона підписана 19 червня 1999 р. 29 європейськими країнами.

Болонським процесом прийнято називати діяльність європейських країн, яка спрямована на те, щоб зробити узгодженими системи вищої освіти цих країн. Її основний зміст в тому, що країни-учасниці зобов'язалися до 2010 року привести свої освітні системи у відповідність до єдиного стандарту.

ПРИЧИНИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ

1. Докорінні перетворення в економічних системах всіх розвинених країн.
2. Наявність конкуренції у науковій сфері.
3. Внутрішня зацикленість національної системи освіти.
4. Прагнення об'єднати розрізнені потенціали європейських країн в єдиний економічний механізм.
5. США значно випереджають Європейські країни по цілому ряду показників, які відносяться до системи освіти.

ЦІЛІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ:

- ⦿ підвищення якості освітніх послуг та набуття європейською освітою незаперечних конкурентних переваг;
- ⦿ розширення доступу до європейської освіти;
- ⦿ формування єдиного ринку праці вищої кваліфікації в Європі;
- ⦿ розширення мобільності студентів та викладачів;
- ⦿ прийняття порівнюваної системи ступенів вищої освіти з видачею зрозумілих в усіх країнах Європи додатків до дипломів.
- ⦿ підвищення рівня конкурентоспроможності Європейської системи вищої освіти.

ПРИНЦИПИ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ:

- ⦿ 1. *Введення двох циклів навчання.*
- ⦿ 2. *Введення кредитної системи.*
- ⦿ 3. *Контроль якості світи.*
- ⦿ 4. *Розширення мобільності.*
- ⦿ 5. *Забезпечення працевлаштування випускників.*
- ⦿ 6. *Забезпечення привабливості європейської системи освіти.*
- ⦿ 7. *Вища освіта повинна ґрунтуватися на наукових дослідженнях.*

Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить 60 кредитів ЄКТС

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ НАУК. ПРЕДМЕТ, ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ

- ◎ *Вища освіта - результат засвоєння систематизованих наукових знань, умінь і навичок про соціальну сутність і зміст конкретної професійної діяльності. Вища освіта вважається необхідною умовою для підготовки людини до здійснення соціально-професійних функцій на відповідному професійному рівні.*

- ◎ *Педагогіка вищої школи* є галуззю педагогічної науки, яка вивчає теоретичні та практичні проблеми вищої професійної освіти
- ◎ *Психологія вищої школи* вивчає закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та специфіку науково-педагогічної діяльності викладача, а також соціально-психологічні особливості професійно-педагогічного спілкування та взаємин викладачів і студентів.

ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

навчально-виховний процес та процес професійної підготовки спеціалістів; вивчення закономірних зв'язків, які існують між розвитком, вихованням та навчанням студентів у ВНЗ; розробка на цій основі методологічних, теоретичних та методичних проблем становлення сучасного інтелектуального висококваліфікованого фахівця у будь-якій галузі матеріального чи духовного виробництва

ПРЕДМЕТ ПСИХОЛОГІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

особистість викладача та студента в їхній розвивальній педагогічній взаємодії. Вона досліджує роль «особистісного чинника» при впровадженні інноваційних технологій навчання та виховання у ВНЗ, психологічні умови і механізми становлення особистості майбутнього фахівця в системі ступеневої вищої освіти.

МЕТОДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

- Дослідницька діяльність у вищій школі є основним засобом перевірки ефективності педагогічних впливів на студентську аудиторію.

Методи збору емпіричних фактів обираються за цілями та завданнями дослідження: описати факти: спостереження, аналіз продуктів діяльності, бесіда, інтерв'ю, анкетування, вивчення життєвого шляху (біографічний метод) та ін.; виміряти психічні явища – тести; визначити особливості – констатувальний (природний або лабораторний) експеримент; знайти фактори, виявити психологічні умови розвитку та перетворити явище – формувальний психолого-педагогічний експеримент.

В науці широко використовуються емпіричні методи дослідження.

До емпіричного рівня наукового пізнання належать методи, що безпосередньо пов'язані з вивченням педагогічної реальності і забезпечують накопичення, фіксацію та узагальнення вихідного дослідного матеріалу. Провідним серед них є аналіз змісту педагогічної документації та результатів діяльності, педагогічне спостереження, письмове й усне опитування, тестування, експертна оцінка. Отримані за допомогою цих методів дані є основою подальшого теоретичного осмислення педагогічних процесів.

Педагогічне спостереження ґрунтується на безпосередньому та опосередкованому сприйманні педагогічних явищ. Відрізняється цілеспрямованістю, послідовністю і фіксацією отриманих результатів. Так, воно завжди визначається певною пошуковою ідеєю і має чітко визначену мету.

За способами проведення вирізняють такі види спостережень: безпосереднє та опосередковане; причетне та непричетне. У залежності від тривалості вирізняють довгочасне і короткочасне, безперервне і дискретне спостереження.

Методи опитування. Ця група методів охоплює бесіду, інтерв'ю, анкетування. Всі вони характеризуються спільною ознакою: за допомогою методів опитування дослідник дізнається про власні судження, мотиви дій, потреби, інтереси, позиції, погляди, смаки респондентів.

Мета процедури тестування — виявлення рівня сформованості заданої ознаки. За природою оцінювання якостей їх поділяють на три основні категорії: **тести успішності, тести здібностей та індивідуальні тести.**

1. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. - Київ: Центр навчальної літератури, 2006.- 384 с.

2. *Гура О.І.* Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2005. - 224 с.

3. *Нагаєв В.М.* Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 232 с.

4. *Фіцула М.М.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: «Академвидав», 2006. - 352 с.